

Pedagogisch werkplan

Kinderopvang 't Hummelhûs

BSO Oudehorne

Inhoud

1	INFORMATIE OVER DE LOCATIES.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	De stamgroepen van de BSO	3
1.3	Ondersteuning van de beroepskrachten bij hun werkzaamheden door andere volwassenen.	3
1.5	Meerwaarde van kinderopvang op de boerderij.....	5
1.6	De oudercommissie	5
1.7	Medewerkers en stagiaires	5
1.8	Pedagogisch coach	6
1.9	Mentorschap.....	7
1.10	Uitstapjes met de kinderen	7
1.11	Aanwezigheid medewerkers en 3-uurs regeling	7
2	DE PEDAGOGISCHE VISIE	8
2.1	De 4 pedagogische basisdoelen:.....	8
2.2	Algemene uitgangspunten	8
2.3	De pedagogen die ten grondslag liggen aan de pedagogische visie	9
3	HET WAARBORGEN VAN EMOTIONELE VEILIGHEID	12
3.1	Inleiding.....	12
3.2	De aspecten van een emotioneel veilige situatie.	12
3.3	Het wennen	12
3.4	Vertrouwen.....	13
3.5	9 contactprincipes	13
3.6	Onacceptabel gedrag	14
3.7	De sfeer in de groep.	15
3.8	Contact met ouders en informatieoverdracht.	15

4	HET BIEDEN VAN MOGELIJKHEDEN VOOR KINDEREN TOT ONTWIKKELING VAN DE PERSOONLIJKE COMPETENTIE.....	17
4.1	Inleiding.....	17
4.2	Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen	17
4.3	Ontwikkelen door spel.....	18
4.4	Visie op speelmateriaal.....	18
4.5	Wat bieden we aan?	19
4.6	Gebruik van radio, televisie, computer en iPad	19
5.	HET BIEDEN VAN MOGELIJKHEDEN VOOR KINDEREN TOT ONTWIKKELING VAN DE SOCIALE COMPETENTIE	20
5.1	Inleiding.....	20
5.2	Contact en conflicten met leeftijdgenootjes.....	20
5.3	De groepsruimtes	21
6	SOCIALISATIE; HET OVERDRAGEN VAN WAARDEN EN NORMEN	22
6.1	Inleiding.....	22
6.2	Het plaatsingsgesprek en de dagelijkse mondelinge communicatie.....	22

1 Informatie over de locaties

1.1 Inleiding

Kinderopvang 't Hummelhûs heeft 2 locaties, beide gesitueerd op een boerderij. De locatie waar 't Hummelhûs in 2005 mee gestart is ligt in Oudehorne. In 2008 is de locatie in Oldeholtspade erbij gekomen. De ondernemers, 2 echt)paren, wonen elk bij een locatie. De locatie Oudehorne bestaat uit 2 groepen dagopvang en een groep BSO. Beide locaties zijn naast kinderopvang ook een zorgboerderij. De zorgopvang staat los van de reguliere opvang en wordt daarom ook verder niet beschreven in dit werkplan.

1.2 De stamgroepen van de BSO

Elke locatie heeft 1 stamgroep voor kinderen van 4 t/m 13 jaar. De BSO groep van locatie Oudehorne bestaat uit maximaal 20 kinderen.

Bij de inzet van de pedagogisch medewerkers wordt er altijd gekeken naar de beroepskracht-kindratio. Hiervoor wordt de rekentool 1ratio.nl gebruikt.

Binnen de BSO groep worden wel eens kinderen met individuele begeleiding opgevangen. Dit is een samenwerking tussen de reguliere opvang en de zorgboerderij. Doordat deze kinderen individueel begeleid worden kunnen ze beter in de BSO groep functioneren. Wanneer ze behoefte hebben aan rust kunnen ze met hun begeleider naar buiten gaan of een activiteit gaan doen. Wanneer ze juist graag met andere kinderen willen spelen is dit mogelijk en worden ze begeleidt in hun spel.

Voor de gehele groep is het een meerwaarde dat er meer beroepskrachten op de groep aanwezig zijn. Er zijn meer ogen en meer handen aanwezig, waardoor er voor alle kinderen meer aandacht en begeleiding is. Het zorg-kind heeft nooit de hele middag 1 op 1 begeleiding nodig, en speelt ook met andere kinderen.

Er wordt ten alle tijden goed in de gaten gehouden dat de aanwezigheid van het kind met extra begeleiding een negatieve invloed heeft op de groeps sfeer. De andere kinderen moeten zich ten alle tijden veilig en thuis voelen in de groep.

Beide locaties bieden ook voorschoolse opvang op bepaalde dagen. Deze kinderen worden opgevangen in de BSO ruimte.

Ouders kunnen naast de vaste dagdelen ook extra dagdelen aanvragen. Dit wordt alleen toegezegd als de beroepskracht-kindratio het toe laat dat het kind extra komt. Dit geldt ook voor ruildagen van kinderen.

Bij het plaatsen van een kind op een andere dag dan de vaste dag, wordt er ook gekeken of het kind aansluiting heeft in de groep en de pedagogisch medewerker kent.

1.3 Ondersteuning van de beroepskrachten bij hun werkzaamheden door andere volwassenen.

De pedagogisch medewerkers worden op verschillende manieren ondersteund door andere volwassenen. Ten eerste is er de algemene ondersteuning (coaching op de werkvloer) van de assistent leidinggevende of de ondernemer. Ten tweede is er de inhoudelijke ondersteuning door structurele deskundigheidsbevordering en werkbegeleiding. Jaarlijks volgen de medewerkers een (herhalings-)cursus kinder-EHBO. Daarnaast zijn er een groot aantal medewerkers die jaarlijks BHV-training krijgen. De aandachtfunctionarissen (medewerkers die het aanspreekpunt zijn bij vermoedens van kindermishandeling) volgen regelmatig een training op dit gebied.

Wanneer er 1 pedagogisch medewerker op de groep staat wordt er altijd geregeld dat er een achterwacht is voor het geval er een calamiteit is. Deze achterwacht (veelal een van de ondernemers) is op maximaal 15 min. rij-afstand van de locatie. Wanneer er meerdere pedagogisch medewerkers aanwezig zijn en er is een calamiteit, worden de ondernemers (en bij geen gehoor de leidinggevende) direct gewaarschuwd zodat er zo snel mogelijk ondersteuning geboden kan worden (zie ook noodplan)

1.4 De dagelijkse structuur

Pedagogisch medewerkers en waar nodig administratieve medewerkers van 't Hummelhûs halen de kinderen van school en brengen ze in auto's naar de BSO. Er wordt geen gebruik gemaakt van taxi's.

De meeste kinderen zijn om 14 uur uit. Omdat de scholen om verschillende tijden uit zijn is het niet altijd haalbaar om gezamenlijk aan tafel te eten en te drinken.

In dat geval wordt er fruit en drinken klaargezet en kunnen de kinderen gelijk uit school even aan tafel drinken en eten en daarna gaan spelen. Vervolgens komt de volgende groep kinderen binnen die even aan tafel gaan eten en drinken.

Een pedagogisch medewerker vangt de kinderen op en maakt een praatje. Er wordt altijd voor gezorgd dat de kinderen hun verhaal kwijt kunnen als ze op de BSO komen.

Bij mooi weer (als er geen wespen zijn) gaan de kinderen gelijk naar buiten en eten en drinken we daar.

De kinderen worden niet lang aan tafel gehouden. Ze mogen snel weer spelen.

Soms komt het ook voor dat kinderen om 11.45 of 12.00 uur uit is. In dat geval eten de kinderen bij 't Hummelhûs hun lunch en gaan daarna spelen. Om 14 uur voegen dat de andere kinderen bij de groep in.

Het liefst gaan we zoveel mogelijk en zo lang mogelijk naar buiten. Buitenspelen is gezond en fijn. De kinderen hebben gedurende de schooldag veel moeten zitten en geconcentreerd moeten werken. Het is fijn als ze kunnen rennen, vliegen en klimmen in de buitenlucht.

Rond 16 uur eten de kinderen een cracker of rijstwafel en krijgen ze wat drinken.

Vanaf 16.30 uur kunnen de kinderen weer worden opgehaald.

1.5 Meerwaarde van kinderopvang op de boerderij.

De locaties van 't Hummelhûs, op de boerderij, bieden veel mogelijkheden tot ervaringen met dieren en de natuur. De pedagogisch medewerkers gaan bewust om met deze mogelijkheden.

We spelen zo veel mogelijk buiten en bieden waar nodig activiteiten aan zodat het buitenspelen zo nu en dan een nieuwe impuls krijgt.

Op elke locatie zijn voldoende laarzen en overalls/ regenbroeken aanwezig, zodat er altijd buiten gespeeld kan worden (eventueel overdekt).

In principe voeren de kinderen van de dagopvang onder begeleiding de dieren. Maar de kinderen van de BSO worden ook betrokken bij de dieren. De kinderen mogen de schillen van het fruit naar de dieren brengen en helpen met de verdere verzorging waar nodig.

Daarnaast wordt ook de natuur naar binnen gehaald, bijvoorbeeld door te knutselen met natuurlijke materialen zoals gevonden veertjes, stro, takjes etc.

De locatie Oudehorne heeft een grote moestuin (natuurtuin 't Hummelhûs) waar de kinderen mee naar toe genomen kunnen worden om zelf

aardbeien of tomaatjes te plukken. De locatie Oldeholtpade heeft moestuinbakken waar ze samen met de kinderen groente verbouwen.

1.6 De oudercommissie

De oudercommissie adviseert 't Hummelhûs over het beleid ten aanzien van:

- de uitvoering van het bieden van verantwoorde kinderopvang
- voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid;
- openingstijden;
- spel- en ontwikkelingsactiviteiten;
- klachten en klachtenregeling;
- de prijs van kinderopvang.

De leden van de oudercommissie worden gekozen uit en door de ouders waarvan een kind door 't Hummelhûs opgevangen wordt. In de praktijk zijn er meestal minder kandidaten dan zetels en worden de oudercommissieleden zonder verkiezingen benoemd. De bevoegdheden en facilitering (budget, ondersteuning) van de oudercommissie worden vastgelegd in een reglement.

De oudercommissie kan zelf bepalen hoe ze haar adviestaken uitvoert. Vaak gebeurt dat in bijeenkomsten, waarin de leden met elkaar en met de ondernemers onderwerpen bespreken.

1.7 Medewerkers en stagiaires

De (pedagogisch) medewerkers beschikken over de juiste diploma's, VOG en opleiding volgens de wet en regelgeving. Alle medewerkers hebben een EHBO-certificaat of volgen op korte termijn na indiensttreding een cursus om een geldig kinder EHBO-certificaat te behalen.

Er zijn vaste invallers aanwezig, die in dienst zijn van 't Hummelhûs. Er wordt geen gebruik gemaakt van medewerkers via een uitzendbureau.

Wanneer er stagiaires worden begeleid in de organisatie worden deze gekoppeld aan een "vaste stagebegeleider", de stagiaire wordt altijd boventallig ingezet. De taken die de stagiaires krijgen en de dingen die ze in de loop van hun stage leren, hangen deels af van hun leerjaar en de groei van de stagiaire. We werken met een stageprocedure die duidelijke taken en stappen omschrijft. Wanneer een stagiaire een taak onder de knie heeft, wordt deze afgetekend en kan ze zich richten op de volgende taak. We starten met de eenvoudige taken en ze worden steeds moeilijker of brengen meer verantwoordelijkheden met zich mee. Er staat geen tijdspad omschreven wanneer een taak onder de knie moet zijn. Dit is per stagiaire verschillend. De ene stagiaire gaat sneller door de taken heen dan de ander. Een stagiaire in haar laatste jaar, met meer ervaring zal alle stappen kunnen doorlopen (afhankelijk van inzet en groei). Een stagiaire in haar eerste jaar, zal langer doen over de eerste stappen en zal niet alle taken kunnen leren. In de stageprocedure worden ook de protocollen en beleidsdocumenten meegenomen, die de stagiaire moet lezen. Zie bijlage 1 voor de stageprocedure van de BSO.

1.8 Pedagogisch coach

Het is verplicht om binnen de organisatie een pedagogisch coach te hebben.

Bij 't Hummelhûs, locatie Oudehorne is dit Theresia Tel.

Als het gaat om begeleiding en coaching van de medewerkers werkt zij nauw samen met de coördinator van de zorgafdeling in Oudehorne, Antsje Abma, omdat veel medewerkers ook op de zorgafdeling werken.

De pedagogisch coach heeft binnen 't Hummelhûs de volgende taken:

- Helpen met het ontwikkelen van het pedagogisch beleid
- Het implementeren van het pedagogisch beleid in de organisatie
- Het coachen van medewerkers op de werkvloer in het werken met de pedagogische visie
- Het ondersteunen van medewerkers wanneer ze pedagogische vragen hebben.
- Het voeren van coaching gesprekken (zowel op het pedagogisch als op het persoonlijke vlak)
- Het geven van werkbegeleidingen / trainingen over pedagogische onderwerpen
- Het leiden van intervisiegesprekken

Berekening aantal uren pedagogisch coach

't Hummelhûs heeft 2 locaties (met 4 LRK nummers) binnen de dagopvang en BSO zijn er 15 fte aan uren van pedagogisch medewerkers die op de groep werken. Dit betekent dat er in totaal 350 uur aan inzet van de pedagogische coach geboden moet worden (100 uur per locatie + 15 uur per fte) binnen de gehele organisatie.

Theresia is pedagogische coach voor 3 van de 4 onderdelen (LRK-nummers) van 't Hummelhûs en zal dus gemiddeld genomen 75% van de coaching op zich nemen. Dit komt neer op ongeveer 262,5 uur.

Wanneer we uit gaan van 48 werkbare weken (4 weken vakantie) dan komt dit op gemiddeld 5,5 uur per week coaching door Theresia binnen deze 3 onderdelen, waarvan de BSO in Oudehorne er 1 van is.

1.9 Mentorschap

Elk kind heeft een mentor. Tijdens het plaatsingsgesprek wordt aan de ouders verteld wie de mentor is. Bij voorkeur doet de mentor dit plaatsingsgesprek ook zelf. Ouders kunnen ten allen tijde nakijken wie hun mentor is via de ouderloginpagina op de website. Wanneer er een mentor vervangen moet worden, wordt dit schriftelijk aan ouders kenbaar gemaakt.

De mentor zorgt er voor dat belangrijke informatie over het kind of het gezin gedeeld wordt in het team. De mentor doet de oudergesprekken en de overdracht naar een volgende groep.

1.10 Uitstapjes met de kinderen

Uitstapjes worden weinig gedaan in schoolweken omdat de boerderijlocaties van 't Hummelhûs zoveel ervaringen te bieden hebben en kinderen ook maar kort bij ons zijn. In de vakanties worden er weleens uitstapjes gedaan. Ouders kunnen hier bij de inschrijving toestemming voor geven. Bij het vervoer van kinderen houden we ons aan de wettelijke richtlijnen (zie vervoer-protocol).

1.11 Aanwezigheid medewerkers en 3-uurs regeling

Wettelijk is bepaald dat kinderopvangorganisaties per groep 3 uur per dag mogen afwijken van de 'Beroepskracht-kind-ratio' (BKR), de zogenaamde 3-uurs regeling. In vakanties kan het voorkomen dat we ook op de BSO te maken hebben met deze regeling.

In de meeste gevallen (uitgaande van 2 pm'ers per groep) start de eerste pm'er om 7.30 uur. De 2e pm'er komt om 8.30 uur. Om 17 uur gaat de eerste pm'er naar huis en werkt er 1 pm'er alleen tot 18 uur. Op dagen waarop met 3 medewerkers gewerkt wordt is er nog een dienst tussen 8 en 8.30 uur. De momenten waarop er 1 pm'er aanwezig is, is vaak een moment dat dit ook kan omdat nog niet alle kinderen aanwezig zijn.

De pauzes worden (tijdens vakantiedagen) gehouden tussen 12.30 en 14 uur. Wanneer er 3 mensen op de groep staan wordt de volle 1,5 uur hiervoor gebruikt, wanneer er minder mensen pauze nodig hebben kan het in een kortere tijd. Er wordt in totaal in ieder geval niet langer dan 3 uur per dag afgeweken van de BKR.

De afgesproken tijden voor de pauze kan afwijken bij calamiteiten, zoals bijvoorbeeld een kindje wat op dat moment extra zorg nodig heeft, waardoor een Pm'er niet van de groep af kan.

Tijdens schoolweken kijken we niet meer dan een half uur af van de BKR. De eerste pedagogisch medewerker gaat om 17 uur of om 17.30 weg. Dit hangt af van de hoeveelheid kinderen die ingepland zijn en hoe laat de kinderen naar huis gaan.

2 De pedagogische visie

2.1 De 4 pedagogische basisdoelen:

In de beleidsregels kwaliteit kinderopvang, behorend bij de Wet Kinderopvang, wordt de voorwaarde gesteld dat in een pedagogisch beleid beschreven staat hoe de vier pedagogische basisdoelen van Marianne Riksen-Walraven (2000) gerealiseerd worden.

Deze basisdoelen zijn:

- Het waarborgen van emotionele veiligheid.
- Het bieden van mogelijkheden voor kinderen tot ontwikkeling van persoonlijke competentie.
- Het bieden van mogelijkheden voor kinderen tot ontwikkeling van sociale competentie.
- Socialisatie; het overdragen van waarden en normen.

In onderstaande hoofdstukken zullen we deze basisdoelen uitwerken.

2.2 Algemene uitgangspunten

In algemene zin kunnen we benoemen dat onze visie bestaat uit een aantal uitgangspunten:

- *Iedereen (kinderen, ouders, medewerkers) wordt op een positieve en respectvolle manier benaderd.*

We hebben oog voor de eigenheid en individualiteit van ieder persoon. We luisteren goed naar elkaar en (ver)oordelen niet.

We hebben een positieve houding naar elkaar. Iedereen mag zichzelf zijn binnen 't Hummelhûs, iedereen mag leren en we helpen elkaar zo veel mogelijk.

- *Iedereen (kinderen, ouders, medewerkers) krijgt in fysieke en psychische zin de ruimte.*

De boerderij locaties bieden veel ruimte zowel binnen als buiten. Dit is fijn voor kinderen en medewerkers die op de locatie aanwezig zijn. In psychische zin krijgt iedereen ook de ruimte. Kinderen mogen zichzelf zijn en worden geaccepteerd zoals ze zijn. Ze krijgen daarnaast de ruimte om zich te ontwikkelen en nieuwe ervaringen op te doen. Ook medewerkers krijgen de ruimte om zich te ontwikkelen en zichzelf te zijn.

In dit pedagogisch werkplan gaan we vooral in op de omgang van pedagogisch medewerkers met de kinderen.

We vragen van de pedagogisch medewerkers een holistische kijk op kinderen. Dit betekent dat pedagogisch medewerkers altijd kijken naar de achterliggende oorzaken van ongewenst gedrag of verminderd welbevinden van kinderen.

Daarnaast is het belangrijk dat een kind altijd onvoorwaardelijk steun en vertrouwen krijgt van de pedagogisch medewerker die voor het kind zorgt.

Dat betekent:

- Dat we elk kind onvoorwaardelijk accepteren zoals het is;
- Dat we vanuit deze acceptatie bewust kijken naar het kind met de vraag: wat kan ik als pedagogisch medewerker dit kind aanbieden zodat het zich verder kan ontwikkelen;

- Dat we ingaan op vragen/signalen van kinderen en daarmee het kind serieus nemen;
- Dat een kind altijd de gelegenheid krijgt om terug te vallen op een volwassene (er is altijd nabijheid van een volwassene bij een kind);
- Dat een kind nooit geïsoleerd mag worden;
- Dat niets als dwangmiddel gebruikt mag worden;
- Dat een kind niet door een ander kind (of een groep kinderen) gepest of gekleineerd wordt.

Wij vragen van medewerkers een actieve instelling om deze regels na te leven.

2.3 De pedagogen die ten grondslag liggen aan de pedagogische visie

Bij het tot stand komen van onze pedagogische hebben wij gebruik gemaakt van gedachtegoed van meerdere filosofen en pedagogen zoals: Malaguzzi, Korczak, Solter, Steiner en Gordon. Hieronder willen we kort weergeven wie deze pedagogen zijn en waar ze voor staan.

Loris Malaguzzi:

Malaguzzi (1920-1994) is de inspirator van een kinderopvang in Reggio Emilia een stad in Noord-Italië.

De opvoedingsgedachten van Reggio in het kort:

Rol van het kind:

- Kinderen zijn sterke, competente wezens die zelf hun eigen leerproces vormgeven, ieder op zijn unieke wijze;
- Kinderen hebben een grote nieuwsgierigheid en verbazing ten opzichte van hun omgeving, het zijn ontdekkers, uitvinders, creatieve denkers;
- Een kind is de maker van zijn eigen ervaring; alles wat een kind meemaakt is een bouwsteen in de opbouw van zijn persoonlijkheid;
- Vanaf de geboorte zijn kinderen al uit op contact en communicatie, ze hebben een sterke drang om duidelijk te maken aan hun omgeving wat er in hen leeft en dat kunnen ze ook, in wel "honderd talen".
- Kinderen ontwikkelen zichzelf, al pratend, werkend en overleggend met elkaar.

Rol van de omgeving:

- Het kind leert het meest van zijn leeftijdsgenoten (1^e pedagoog), daarna van volwassenen (2^e pedagoog) en ten derde van zijn omgeving (3^e pedagoog);
- De omgeving is uitnodigend en uitdagend zodat de onderzoeksdrang van kinderen intact blijft;
- Ieder kind is anders, dus bij ieder kind begint het kennisproces opnieuw; de opvoeder kijkt steeds opnieuw, interpreteert en onderzoekt nieuwsgierig het specifieke van het kind;
- De opvoeder probeert alle "honderd talen" van de kinderen te verstaan en heeft zelf ook "honderd talen" tot haar beschikking om met kinderen te communiceren;
- De opvoeder biedt mogelijkheden en materialen aan waarmee de kinderen hun mogelijkheden verder kunnen ontwikkelen. Zo kan zij beter een stap verder helpen en de nieuwsgierigheid van kinderen in een steeds maar voortdurende stroom houden.

De Reggio Emilia benadering (zoals de visie van Malaguzzi wel genoemd wordt) gaat uit van uitdagende materialen die de creativiteit en fantasie stimuleren. Zo wordt er bijvoorbeeld veel gebruik gemaakt van afvalmateriaal/ kosteloos materiaal.

Janusz Korczak:

Korczak (1878-1942) was een Pools-joodse arts, die over de hele wereld inmiddels bekend is als pedagoog, kinderboekenschrijver en directeur van een weeshuis.

Korczak gaat uit van het feit dat een kind in elke fase een volwaardig menselijk wezen is en niet slechts een onaf mens, die nog van alles niet kan. Hij vindt dat we in het algemeen te weinig respect hebben voor de ervaringen waar het kind reeds over beschikt. Hij beschreef drie grondrechten van een kind die uitgaan van een groot respect voor kinderen. Dit zijn:

- Recht op eigen dood (waarmee hij bedoelt dat je niet alle risico's bij een kind weg moet houden, ieder kind heeft recht op zijn eigen bult)
- Recht op de dag van vandaag (waarmee hij bedoelt dat de kinderjaren een op zichzelf staande waardevolle periode is)
- Recht op te zijn zoals het is (elk kind is zichzelf, volg zoveel mogelijk het eigen ritme)

Korczak stelt de gelijkwaardigheid van kind en volwassenen centraal. Tussen kind en opvoeder moet dialoog bestaan. Niet te veel "opvoeding", maar respect voor eigen kunnen, durven en willen van kinderen en solidariteit of beschikbaarheid van volwassenen.

Korczak gaat uit van het informeren van kinderen, verantwoording geven aan kinderen, serieus nemen. Dat kan betekenen dat de volwassene zaken moet durven loslaten, alles zal misschien niet zo lopen als de volwassene wil. Het betekent ook loslaten dat kinderen zich volgens bepaalde doelstellingen moeten ontwikkelen.

Aletha Solter:

Solter is een Zwitsers/Amerikaanse ontwikkelingspsychologe.

Solter is voorstander van een warme aandachtige manier van omgaan met kinderen waarbij zij als uitgangspunt heeft dat kinderen zelf het beste weten wat ze nodig hebben. Het gaat erom dat ouders en verzorgers hun signalen opvangen en die op de goede manier interpreteren.

Over ongewenst gedrag bij (jonge) kinderen zegt Solter:

- Bedenk op wat voor manier het gedrag van het kind je raakt, wat doet deze situatie met jezelf.
- Probeer vervolgens de reden te vinden waarom het kind zich zo gedraagt.
- Probeer mogelijke oplossingen te vinden, samen met het kind, voor het probleem/ de reden van ongewenst gedrag, reageer op een juiste wijze en doe dit zonder te straffen of te belonen.

Rudolf Steiner:

Steiner (1861-1925) was een Oostenrijkse filosoof, schrijver, architect en pedagoog.

Hij is bekend geworden als grondlegger van de antroposofie.

Een belangrijk uitgangspunt van Rudolf Steiner is dat elk kind uniek is en de gelegenheid moet krijgen om zich volledig te ontplooien. De nadruk ligt op de natuur en natuurlijke materialen zoals wol, steen, hout of bijenwas. Ook het meubilair is van natuurlijk materiaal (hout) gemaakt. Op die manier leren kinderen hoe de

natuur in elkaar zit en tegelijkertijd wordt de zintuiglijke ontwikkeling gestimuleerd. Ook expressie en fantasie spelen een belangrijke rol. Het kind leert zich uiten en ontwikkelt zich tot een creatief mens. Alles wat het kind doet, is vrije expressie. Ritme is het sleutelwoord voor antroposofen in de omgang met kinderen. Het leven zit vol ritme. Ritme en beweging versterken het geheugen. Dat geeft houvast, veiligheid en herkenning. Ritme zie je terug in de dagindeling, de weekindeling en de jaarindeling.

Thomas Gordon:

De Amerikaanse Gordon (1918-2002) was psycholoog.

De essentie van Gordons opvoedingsmethode is: kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem hen serieus. Sta niet meteen met een oplossing klaar om verdriet weg te nemen, maar laat hen zelf een oplossing bedenken.

In de methodiek van Gordon staat actief luisteren naar kinderen centraal. Je moet heel goed luisteren naar wat een kind te vertellen heeft, verbaal of non-verbaal. De pedagogisch medewerker verwoordt wat zij denkt dat het kind wil zeggen. Zit ze met haar reactie goed, dan zal het kind haar dat laten blijken. Zit ze ernaast, dan kan het kind haar corrigeren, net zo lang tot ze begrepen heeft wat er in het kind omgaat. Hierdoor voelt het kind zich begrepen en geaccepteerd, hetgeen bijdraagt aan een goede opvoedingsrelatie.

Eén van de belangrijkste elementen in de Gordon-methode is het gebruik van de zogenaamde "ik-boodschappen". Praten vanuit en over jezelf: zeggen wat je bedoelt denkt en voelt.

Bijvoorbeeld niet zeggen: "je luistert niet" , maar "als je wegloopt als ik tegen je praat ben ik bang dat je niet hoort wat ik zeg".

3 Het waarborgen van emotionele veiligheid

3.1 Inleiding

Wij willen kinderen in de gelegenheid stellen zich in hun eigen tempo te ontwikkelen. Dit doen we door de ontwikkeling en belevingswereld van het kind te volgen en hierop aan te sluiten door het aanbieden van ervaringen die bij het kind passen en het kind verrijken.

Wanneer een kind zich emotioneel veilig voelt kan het zich optimaal ontwikkelen.

3.2 De aspecten van een emotioneel veilige situatie.

Een emotioneel veilige situatie kan geboden worden door drie aspecten: een goede interactie tussen pedagogisch medewerker en kind, goede interactie tussen kinderen onderling en een goed ingerichte ruimte. De invoelende (sensitieve) pedagogisch medewerker is van groot belang. Door hun grotere sociale en cognitieve (verstandelijk) vermogen zijn de pedagogische medewerkers in staat een kind goed te begeleiden en hun een gevoel van emotionele veiligheid te geven. Daarna komt de omgang met leeftijdgenootjes. Door regelmatige interacties met dezelfde kinderen kan een kind positieve relaties met leeftijdgenootjes ontwikkelen die bijdragen tot een gevoel van veiligheid en welbevinden.

Tot slot kan ook de inrichting van de ruimte bijdragen aan een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij kinderen. Denk hierbij aan warme kleuren, gezellige sfeer, gebruik van materiaal.

3.3 Het wennen

Het wennen voorafgaand aan de plaatsing is een belangrijk onderdeel als het gaat om emotionele veiligheid. Het aantal wennmomenten wordt afgestemd op de individuele vraag en situatie van het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en de (basis)groep. In de praktijk betekent dit meestal 2 wennmomenten. De wennmomenten zijn:

- *de rondleiding*. Wanneer het kind mee is tijdens de rondleiding kan het de groepsruimtes alvast verkennen in het bijzijn van de ouders. Tijdens het gesprek wat de ouders met de ondernemer heeft wordt het kind de ruimte gegeven om op ontdekkingstocht te gaan.
- *het plaatsingsgesprek*. Dit gesprek wordt meestal gekoppeld aan de eerste meedraaiochtend of middag, maar kan ook als een los wennmoment gezien worden.
- *meedraai- middag*. Elk kind kan in ieder geval 1 keer meedraaien in de groep. We doen dit bij voorkeur op een dag waarop het kind ook gaat komen. Zo ziet het de groep kinderen en de vaste pedagogisch medewerkers. Als het niet mogelijk is om te wennen op de vaste opvang dag, dan wordt ervoor gezorgd dat er in ieder geval een pedagogisch medewerker aanwezig is die ook op de vaste opvangdag er is. Tijdens het wennen wordt aan het kind uitgelegd hoe het ophalen van school in zijn werk gaat. Wie hem/haar op komt halen en met welke auto.

3.4 Vertrouwen

Het uitgangspunt is dat elk kind zich thuis voelt op de BSO en zich veilig voelt. Het kind moet vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers. Dit doen de pedagogisch medewerkers door ervoor te zorgen dat alle kinderen aandacht krijgen tijdens een BSO-middag, ook de kinderen die hier niet expliciet om vragen. Er wordt gewerkt aan een goede vertrouwensband met de kinderen. Er wordt bewust contact gemaakt.

3.5 9 contactprincipes

Het sensitief en responsief zijn doen we door de 9 contactprincipes toe te passen:

1) Contactinitiatieven herkennen

herkennen en "lezen" van de lichaamstaal van het kind (stralen, praten, huilen, kijken)

2) Toewending / aankijken

a. oogcontact maken, terugkijken, bevestigen, ja-knikken, ja-zeggen, meedoen, instemmend benoemen.

b. aanhouden van een prettige stem, rustig stemritme, bepaalde toonhoogte.

3) Ontvangen / spiegelen van initiatieven en aansluiten bij initiatieven van het kind

a herkenning van het contactinitiatief wordt teruggegeven in woord en/of lichaamstaal.

b. nagaan of je het kind begrepen hebt,. Kom eventueel moet een nieuw idee, verdieping of een positieve ombuiging.

4) Beurten geven en beurten verdelen

Het opbouwen van een positieve reeks beurten.

5) Afstemmen op de ontwikkeling van het kind

Kennis hebben over de sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling van het kind en je en je contact hierop aanpassen.

6) Positief leidinggeven

Zonder dingen uit handen te nemen of ongevraagd hulp te bieden. Biedt eventueel structuur, zorg voor evenwicht en bied rust. Probeer de sfeer positief te houden, door bij te sturen en eventueel om te buigen. Biedt begeleiding bij conflicten. Maak contact onderling mogelijk.

7) Instemmend benoemen

Op een prettige manier sociaal attent zijn, voordoen. Op een prettige manier vertellen wat het kind doet, volgen wat het kind doet.

8) Positief labelen

Goede bedoelingen die niet overkomen, positief benoemen. Bijvoorbeeld een kind wil een ander kind helpen met het maken van een moeilijke puzzel, maar neemt de puzzel over, waardoor het andere kind boos wordt. Je kunt dan zeggen: "B, volgens mij wil je A helpen, klopt dat? Maar nu kan A de puzzel niet meer maken. Misschien kunnen jullie de puzzel samen gaan maken

9) Waarderen/ sociaal attent zijn

Expliciet laten merken wat je prettig vindt. Dit kan door een complimentje (wat heb je daar je best op gedaan) en even wat extra aandacht.

3.6 Onacceptabel gedrag

Op de BSO vraagt onacceptabel gedrag van de pedagogisch medewerkers een alerte en onderzoekende houding. Kinderen komen vanuit school direct naar de BSO en kunnen dan vanuit eerder beleefde situaties sterk reageren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een conflict wat het kind op school heeft gehad. Een kind kan dat heel goed meenemen naar de BSO-situatie.

Onacceptabel gedrag is altijd een verzoek om hulp.

Wat heeft het kind daarbij nodig? Het ene kind zal het heerlijk vinden om erover te praten, het andere helemaal niet. Dan is het vooral aan de orde om te doen: laten zien hoe iets anders kan en dit benoemen. Het vraagt van de pedagogisch medewerker zich in te leven in de situatie van het kind en daarop af te stemmen. Het kind moet zich gehoord en gesteund voelen. Het uitgangspunt is dat het kind geaccepteerd wordt zoals het is, met al zijn (eigen)aardigheden.

Pedagogisch medewerkers benaderen de kinderen met een open houding. Ze vragen hierbij steun van collega's door te vragen: "Hoe heb ik het gedaan en hoe zou jij het doen?".

Onacceptabel gedrag waarbij de veiligheid van andere kinderen in gevaar komt moet direct gestopt worden.

Dit doen we door als volgt de handelen:

- stop gedrag op een heldere en duidelijke manier
- leg kort de regel van de groep uit, waar het kind zich niet aan houdt.
- geen negatieve emotie tonen
- gevoel laten ontladen en dit aanmoedigen
- toon respect (geen kleinerende opmerkingen)
- houd een vriendelijke toon
- gebruik weinig woorden
- blijf bij de ik-boodschap

De kern van bovengenoemde aanpak is:

- geef de grens aan
- toon respect
- bied hulp

3.7 De sfeer in de groep.

Er heerst een ontspannen open sfeer in de groep. Dit doen wij door:

- Niet te schreeuwen of te roepen door de groep maar de kinderen zoveel mogelijk individueel te benaderen. Ook bij het corrigeren van ongewenst gedrag. We stoppen ongewenst gedrag dan ook door het kind te benaderen op een duidelijke maar vriendelijke toon.
- We proberen contactinitiatieven te herkennen en hierop te reageren (interactie). We reageren op lichaamstaal, verbale signalen en oogcontact van het kind. We geven aan dat we het contact herkennen, ook al zijn we ergens mee bezig: "Ja, wat goed van je. Ik kom zo bij je als ik klaar ben met"
- Van groot belang is niet alleen wat we zeggen maar ook hoe we het zeggen (prettige conversatietoon).
- We volgen het spel van het kind en storen ze zo weinig mogelijk. Kijk naar de kinderen zonder te praten, het kind voelt dan je aanwezigheid en betrokkenheid. Als er toch iets gezegd wordt praten we over de activiteiten waarop de aandacht van het kind gericht is. We spelen mee in de fantasiewereld van het kind en laten ons daarbij leiden door de structuur die door het kind geschapen is. We corrigeren een kind niet in zijn spel tenzij het daar zelf om vraagt.
- We hebben begrip als iets niet lukt en laten kinderen de ruimte om hun teleurstelling of verdriet te ervaren. We delen in het plezier en succes.
- We zorgen voor adequate inrichting en het aanbieden van spelmaterialen.
- Waar mogelijk maken we gebruik van de ruimte en rust van de buitenruimte. We stimuleren kinderen om buiten te spelen.

3.8 Contact met ouders en informatieoverdracht.

Wanneer ouders vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers en hun kind hierdoor met een gerust gevoel naar 't Hummelhûs laten gaan draagt dit ook bij aan de emotionele veiligheid van het kind. Dit vertrouwen groeit door bewuste aandacht en een goede informatieoverdracht.

Tijdens het ophalen wordt er altijd even tijd voor de ouder vrijgemaakt voor een overdracht. De ouder die binnenkomt wordt enthousiast begroet.

Wanneer er meerdere pedagogisch medewerkers aanwezig zijn, stapt degene die het kind het meest gezien heeft deze middag op de ouder af. De pedagogisch medewerkster vertelt hoe de middag gegaan is aan de ouder.

Er wordt heel bewust informatie gedeeld. Voor ouders is het belangrijk om te weten dat hun kind echt gezien is deze middag. Vertel daarom altijd een leuke anekdote. Iets wat hun kind gedaan heeft, hoe het ergens op reageerde of een leuke uitspraak. Wanneer er iets niet goed ging, weeg dan af of het verstandig is om het tijdens de overdracht met ouders te bespreken.

Doe je dit wel, omdat je je zorgen maakt over de oorzaak van het gedrag, let dan wel op de volgende dingen:

- Je vertelt geen negatieve dingen over het kind, waar het kind bij is. Als je niet open kunt praten met de ouder op dat moment dan vraag je of je een afspraak kunt maken.
- Ongewenst gedrag op de BSO lossen we op de BSO op. Thuis mag het kind een nieuwe start maken.
- Bij ouders blijven de dingen die niet goed gaan veel sterker hangen dan de dingen die wel goed gaan. Doseer daarom de negatieve punten en zorg dat je niet elke keer dat de ouder komt iets 'negatiefs' zegt. Als het echt niet goed gaat kun je beter een oudergesprek plannen.

- Laat duidelijk merken dat je het kind niet afwijst om zijn gedrag, maar dat je graag erachter wilt komen waarom een kind dit gedrag laat zien. Daarvoor heb je de hulp van de ouders nodig. Je wilt dit samen met hen verbeteren.
- Negatief gedrag komt vaak voort uit kwaliteiten die te sterk ingezet worden. Bij een overdracht naar ouders kun je dit gebruiken.

Enkele voorbeelden:

- * Iemand die haantje de voorste is durft in de groep zichzelf te laten zien.
- * Iemand die niet mee doet is observeert misschien graag en is bescheiden.
- * Iemand die bezig is, kan goed voor zichzelf op komen.

Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van een elektronisch schriftje. Pedagogisch medewerkers schrijven hier zo nu en dan een persoonlijk stukje in (ongeveer 1 keer per maand) in en ouders kunnen ook dingen erin schrijven. In dit elektronisch schriftje worden ook regelmatig foto's geplaatst.

De kinderen hebben een vaste mentor. Om de anderhalf jaar worden de kinderen geobserveerd door de mentor. Dit doen we aan de hand van onze observatieformulieren. Deze observatie zal de vaste mentor bespreken met de ouders in een oudergesprek.

Bij het intakegesprek van een nieuw kind, wordt vermeld wie de mentor wordt.

4 Het bieden van mogelijkheden voor kinderen tot ontwikkeling van de persoonlijke competentie

4.1 Inleiding

Met de ontwikkeling van de persoonlijke competentie wordt bedoeld op de ontwikkeling van brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit, die kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Maar ook de verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals de motorische, creatieve (spel, muziek) de taal- en cognitieve ontwikkeling horen bij het ontwikkelen van de persoonlijke competentie. Wij vinden dat kinderen de ruimte moeten krijgen om zich op zijn/haar eigen tempo te ontwikkelen.

We gaan ervan uit dat pedagogische medewerkers vanuit hun opleiding deskundig zijn en kennis hebben van de globale stappen in de ontwikkelingsfasen en deze kennis meenemen bij het volgen van de kinderen. Onze visie is gericht op de individuele ontplooiing van kinderen. Wij vertrouwen erop dat elk kind dat in z'n eigen tempo doet. Toch vinden we het belangrijk dat pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de kinderen wel in de gaten houden en aan de bel trekken als er zorgen zijn rondom de ontwikkeling van een kind.

4.2 Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen

Als een kind zich goed voelt is het vrolijk, zorgeloos, onderzoekend, ontdekkend en nieuwsgierig. Hierdoor ontwikkelt het kind zich, het voelt zich fijn, veilig en vertrouwd en gaat op ontdekking. Het is aan de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers om, wanneer een kind zich niet lekker voelt (dus een verstoring van dit welbevinden), dit te onderkennen. Dit gebeurt in nauw overleg met de ouders. De mentor van het kind heeft hierin het contact met ouders. De pedagogisch medewerker wordt hierin ondersteund door trainingen en regelmatige werkbegeleiding.

Natuurlijk begeleiden en volgen we de ontwikkeling en het welbevinden van een kind. Er wordt op gelet dat ieder kind dat aanwezig is iedere dag "echt gezien" (dus bewust gevolgd wordt). Ook volgen we kinderen door schriftelijke observaties en (dagelijkse) gesprekken met ouders. Als blijkt dat een kind zich niet optimaal ontwikkelt, kunnen er verdere stappen genomen worden. Naast de observaties vanuit het kind-volgsysteem kennen we het Protocol Signalering van mogelijke ontwikkelingsproblemen. Ouders worden altijd op de hoogte gesteld van de observaties als deze gehouden zijn. De observatie wordt met hen besproken. Als er aanleiding toe is kunnen ouders verwezen worden naar het centrum jeugd en gezin of de huisarts. Als organisatie hebben wij de rol ouders daarin te adviseren en te ondersteunen. De keuze in de te nemen stappen is aan de ouders.

4.3 Ontwikkelen door spel

In de ontwikkeling van kinderen neemt het spel een essentiële plaats in. Het kan gezien worden als het dagelijks brood voor kinderen. In spel kunnen kinderen hun creativiteit kwijt en leren kinderen wie ze zijn. In spel kunnen kinderen experimenteren met wat ze in de werkelijkheid hebben leren kennen. Kinderen leren ook in sociaal opzicht van samenspelen: rekening houden met elkaar, beurten geven en verdelen. Van groot belang hierin is hoe we kinderen de mogelijkheid bieden te gaan spelen en te begeleiden in hun spel.

Kinderen begeleiden in hun spel, zonder ze te storen, doen we door de 11 interactiestrategieën toe te passen.

1. Doe op ooghoogte met de kinderen mee.
2. Observeer: verzamel informatie, voel in en luister naar de kinderen.
3. Volg het voorbeeld van de kinderen en doe om beurten iets.
4. Maak opmerkingen om een gesprek te beginnen.
5. Benoem en beschrijf wat de kinderen doen.
6. Laat blijken dat je geïnteresseerd bent in wat de kinderen zeggen.
7. Moedig de kinderen aan om door te gaan en ondersteun het gesprek.
8. Stel niet te veel vragen.
9. Bied kinderen ondersteuning en contactmogelijkheden.
10. Speel mee met de kinderen.
11. Moedig kinderen aan zelf problemen op te lossen.

Om het spel goed tot zijn recht te komen moet je als pedagogisch medewerker soms wat structuur aan brengen. Dat betekent dat je met kinderen afspreekt waar ze gaan spelen. Sommige kinderen hebben er baat bij als ze op een rustig, afgebakend plekje spelen. Maak ook bewuste keuzes hoeveel kinderen je met elkaar laat spelen. Wanneer een groepje heel mooi aan het spelen is kun je er voor kiezen dat er niet steeds nieuwe kinderen bij komen spelen. In andere gevallen is het prima om het los te laten, hoe meer zielen hoe meer vreugd is soms het geval. Leg ten alle tijden aan kinderen uit waarom je een bepaalde keuze maakt.

4.4 Visie op speelmateriaal

Bij 't Hummelhûs werken we zoveel mogelijk met open materialen. Dit zijn materialen waar kinderen hun eigen fantasie en creativiteit in kwijt kunnen. Deze materialen kunnen voor verschillend spel gebruikt worden. Met houten blokken kunnen kinderen bijvoorbeeld huizen bouwen, maar het kan ook dienen als eten in de huishoek.

We maken geen gebruik van materiaal waar een batterij in moet. 'Niet levende' materialen komen vanzelf tot leven in de handen van een kind.

Daarnaast maken we veel gebruik van kosteloos materiaal. Wc-rolletjes, doosjes, kokers, het is allemaal prachtig speel- en knutselmateriaal. Het biedt de mogelijkheid om extra variatie aan te brengen zonder dat het veel kost.

't Hummelhûs vindt natuurbeleving belangrijk. We gaan veel met de kinderen naar buiten. Daarnaast halen we de natuur naar binnen. Dit doen we bijvoorbeeld door te knutselen met materialen zoals kastanjes en dennenappels.

4.5 Wat bieden we aan?

De BSO is voor de kinderen een vorm van vrije tijd. De kinderen hebben gedurende de schooldag veel aan hun tafeltje geconcentreerd moeten werken. Op de BSO moeten ze zich kunnen ontladen en zelf kunnen kiezen wat ze gaan doen.

Vrij spel is dan ook erg belangrijk op de BSO.

Sommige kinderen hebben echter moeite om te kiezen waar ze mee gaan spelen of zijn snel uitgekeken op materiaal. Het is aan de pedagogisch medewerkers om hierop in te spelen en het kind te begeleiden in zijn/haar spel.

De pedagogisch medewerkers zullen zo nu en dan een voorstel inbrengen voor een activiteit, om op die manier wat variatie aan te brengen en kinderen nieuwe ervaringen op te laten doen. De kinderen mogen kiezen of ze aan de activiteit mee willen doen. Wanneer een pedagogisch medewerker een activiteit heeft voorbereid en hier op de BSO mee aan de slag gaat, zijn er vaak in een mum van tijd kinderen die nieuwsgierig zijn en ook mee willen doen. De pedagogisch medewerker kiest activiteiten waarbij het kind zijn eigen fantasie en creativiteit kan gebruiken. Het proces is belangrijker dan het eindresultaat. Als het resultaat anders wordt dan de pedagogisch medewerker voor ogen had is dat niet erg maar juist leuk.

Kinderen worden gestimuleerd om buiten te spelen. Het is voor kinderen erg belangrijk om te bewegen en buiten te zijn. Buiten worden er ook voldoende losse materialen ingebracht die het spel stimuleren, zoals takken, pallets, etc.

Ook zijn er buiten voldoende rollende materialen, zoals skelters en fietsen.

Kinderen mogen ook best materiaal van binnen naar buiten meenemen, zolang er maar goede afspraken over gemaakt worden en het speelgoed buiten niet beschadigd of stuk gaat. Buiten knutselen is bijvoorbeeld erg leuk. En het is ook leuk om de dinosaurussen of boerderijdieren mee naar buiten te nemen en er mee in het gras te spelen. Dit kan zolang alles weer mee naar binnen gaat en schoon terug gelegd wordt.

Oudere BSO-kinderen bieden we extra mogelijkheden om op de boerderij te 'avonturieren'. Ze krijgen meer vrijheid als de pedagogisch medewerkers dit vertrouwen, het kind de verantwoordelijkheid aan kan en de ouders hiervoor toestemming geven. Op de locatie in Oudehorne is een 'speeleiland' waar je ook kunt vlotvaren. Ook kunnen de oudere kinderen helpen met klusjes zoals helpen in de moestuin of helpen bij het doen van kleine klusjes. In de boswal (die uit het directe zicht ligt) hutten bouwen is ook één van de opties.

4.6 Gebruik van radio, televisie, computer en iPad

Het geluid van de radio, wanneer deze niet gebruikt wordt als kinderactiviteit, is een mechanische toevoeging die niet wenselijk is voor kinderen. Het leidt af van de betrokkenheid voor spel en/of andere bezigheden. We vragen daarom van pedagogisch medewerkers een bewuste omgang met radio. De radio wordt alleen gebruikt als activiteit (zingen en dansen op muziek) en niet als achtergrondmuziek. 't Hummelhûs maakt geen gebruik van computers. Er is wel een iPad aanwezig die eventueel gebruikt kan worden om bijvoorbeeld een liedje te laten horen passend bij een activiteit. Binnen 't Hummelhûs is ook geen televisie aanwezig. Als uitzondering wordt er wel eens een film getoond tijdens het programma van de vakantieopvang.

5. Het bieden van mogelijkheden voor kinderen tot ontwikkeling van de sociale competentie

5.1 Inleiding

Het begrip sociale competentie verwijst naar een heel scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, delen, samenwerken, helpen en conflicten oplossen.

5.2 Contact en conflicten met leeftijdgenootjes

Kinderen leren door het omgaan met leeftijdgenoten zaken zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen (als je speelgoed afpakt van een ander dan heeft een ander verdriet), communiceren, delen, samenwerken, helpen en conflicten oplossen.

De pedagogisch medewerker heeft een belangrijke taak in de begeleiding hierbij. Het is niet de bedoeling dat de pedagogisch medewerker altijd ingrijpt. Veel meningsverschillen spelen zich af in een paar seconden en dan lost het zich vanzelf op. De kinderen gaan elk wat anders doen of spelen weer vreedzaam verder. Allereerst kijkt de pedagogisch medewerker dus of zij wel of niet in moet grijpen. Kinderen zijn soms heel capabel om zelf een aanvaring op te lossen.

Begeleiding bieden is nodig als:

- Het te gevaarlijk wordt,
- De ruzie maar blijft doorgaan,
- De partijen te ongelijk zijn,
- Er iets vernield wordt.

Belangrijk is hierbij het volgende:

- Er wordt een neutrale houding aangenomen (geen partij trekken dan moet het kind immers tegen twee personen opboksen in plaats van 1 en dan wordt het nog bozer).
- De pedagogisch medewerker gaat naar de kinderen toe en stopt hun gedrag met woorden en soms met daden; de kinderen worden uit elkaar gehaald of het voorwerp waarom gevochten wordt, wordt even afgenomen. De pedagogisch medewerker zorgt dat ze op ooghoogte is zodat ze de kinderen goed kan zien en zij haar.
- Er wordt een ik-boodschap gebruikt om aan te geven wat de situatie voor de pedagogisch medewerker betekent: "Ik zie dat jullie ruzie hebben".
- Er worden neutrale vragen gesteld en actief geluisterd: "Wat is er aan de hand?" (l.p.v. "Waarom heb je dat gedaan?").
- Er wordt geholpen om de ruzie op te lossen door middel van overleg. De kinderen bedenken zelf een oplossing (de pedagogisch medewerker kan wel oplossingen toevoegen). Er wordt nagegaan of de oplossing goed begrepen wordt, door de oplossing nog eens te benoemen en te vragen of iedereen het daar mee eens is.

Een pedagogisch medewerker die de interacties tussen kinderen goed begeleid, besteedt niet alleen aandacht aan negatieve interacties en conflicten tussen

kinderen, maar reageert ook positief wanneer zij positieve interacties en pro-sociaal gedrag laten zien. Ook dit gaat via de ik-boodschap: "Ik vind het leuk om te zien hoe jullie samen aan het tekenen zijn".

5.3 De groepsruimtes

Een goede ingerichte ruimte geeft mogelijkheden voor rustig samenspel. Daarbij is niet alleen de afmeting van belang maar ook de inrichting, aankleding en materiaalkeuze. Wanneer we observeren hoe kinderen zich bewegen in de ruimte valt op dat ze behoefte hebben aan aanbod van verschillende activiteiten.

Activiteiten die prikkelend en uitnodigend zijn en die bijdragen in de ontwikkeling van elk kind. Dit gebeurt op verschillende gebieden: fantasie, creativiteit, motoriek, taal en op het cognitieve vlak.

Doordat 't Hummelhûs op beide locaties een overdekte speelruimte heeft kan er altijd buiten gespeeld worden, ook bij slecht weer.

De inrichting van 't Hummelhûs heeft als basis rustige, natuurlijke kleuren. Er worden zoveel mogelijk natuurlijke materialen gebruikt in het meubilair. Hierdoor hebben de groepen een rustige, sfeervolle uitstraling. Het speelgoed, de knutselwerkjes en de accessoires zorgen voor de kleur en extra sfeer. We waken er voor dat een ruimte te vol en te druk wordt. Dan komen er te veel prikkels op de kinderen af.

6 Socialisatie; het overdragen van waarden en normen

6.1 Inleiding

Om goed te functioneren in de samenleving waarvan zij deel uitmaken, moeten kinderen zich de waarden en normen, ofwel de "cultuur" van die samenleving eigen maken. Ouders leren kinderen niet alleen de gedragsregels die binnen het gezin gelden maar ook de waarden en normen die zij van belang achten voor het functioneren van hun kind buiten het gezin. De kinderopvang kan zorgen voor een nog breder kader.

6.2 Het plaatsingsgesprek en de dagelijkse mondelinge communicatie

Gedurende het plaatsingsgesprek komen de wederzijdse waarden en normen aan bod. Ouders kunnen aangeven welke zaken zij van belang vinden en de pedagogisch medewerkers vertellen over de waarden en normen van de opvang. Daarnaast is er de communicatie bij het halen van de kinderen. Het is voor ouders van belang aan het eind van de dag terug te horen hoe de dag voor hun kind is geweest: Hoe heeft het kind het gehad? Zijn er leuke voorvallen geweest?, Heeft het kind zich bezeerd?, enz. en hoe is hier mee omgegaan. Hierbij worden elkaars waarden en normen weer gecheckt en besproken. Pedagogisch medewerkers moeten onderling dus goed communiceren om de overdracht van informatie over een kind goed te laten verlopen. Bij het ophalen van de kinderen is er niet altijd voldoende tijd om uitgebreid te praten. Wij bieden ouders de gelegenheid om op een ander tijdstip een individueel gesprek over hun kind te hebben. Ook kan er vanuit de pedagogisch medewerker behoefte zijn de ouder(s) te spreken over hun kind. Soms gaan ouders daar, om uiteenlopende redenen, niet altijd of niet direct op in. Het is goed voor zowel pedagogisch medewerker als ouder (en uiteindelijk voor het kind) met elkaar in gesprek te blijven over een kind, om het kind te blijven volgen. Een belangrijk aspect is de manier waarop de pedagogisch medewerker zowel de ouders als de kinderen benadert, respect voor elkaars waarden en normen, voor elkaars "zijn" is belangrijk.

Ouders communiceren op verschillende manieren over hun kind. Soms spelen ook verschillende waarden en normen een rol. Juist omdat het over hun kind gaat kan de boodschap nadrukkelijk, stellend, emotioneel of veroordelend overkomen. Van een pedagogisch medewerker mag verwacht worden dat zij hier professioneel mee omgaat.

Tijdens de interne trainingen wordt aandacht besteed aan verschillende manieren van communiceren. Hier geven we een aantal handreikingen:

- Houd een professionele houding wanneer je in gesprek bent. Dit houdt in dat je je niet laat leiden door je eigen emoties, maar in het overzicht blijft.
- Als iets je emotioneel raakt, ga je bij jezelf ten rade waar dit gevoel vandaan komt.
- Blijf uit de aanval-verdedigings sfeer,
- Vermijd het be- of veroordelen,
- Vertrouw op je eigen deskundigheid.

Bijlage 1. Stageprocedure BSO

Omschrijving stappen	Datum uitgevoerd	Akkoord medewerker
<i>Oriëntatiefase (1-2) weken:</i>		
<i>De stagiaire is aanwezig vanaf het moment dat de medewerkers starten/komst van de kinderen en tot de ophaaltijd van de kinderen. Ze richt zich op de kinderen en het vertrouwd raken op de locatie/groep en met het dagritme.</i>		
* rondleiding gebouw/groepen		
* Gelezen: informatieboekje voor ouders		
* Uitleg gekregen over dagtaken en dagritme		
* Uitleg gekregen over schoonmaaktaken		
* Gelezen: huisregels		
* Uitleg gekregen over klaarzetten spullen eetmomenten		
* telefoonnummers gekregen, uitleg wie bellen bij ziekte		
<i>Eerste periode:</i>		
<i>De stagiaire is nu ook aanwezig tijdens het haalmoment. Ze stelt zich aan de ouders voor. Ze brengt verdieping in het contact met de kinderen. Ze doet mee in de huishoudelijke taken. Afhankelijk van de leerdoelen en kennis en ervaring van de stagiaire worden bepaalde taken sneller of minder snel geïntroduceerd. Dit is ter beoordeling van de stagebegeleider.</i>		
* Gelezen pedagogisch werkplan		
* Gelezen noodplan		
* Zet zelfstandig spullen klaar voor eetmomenten		
* Helpt jong kind op de wc onder begeleiding		
* Helpt jong kind op de wc, zelfstandig		
* Begeleidt een kind individueel tijdens spel		
* Begeleidt een klein groepje kinderen tijdens samenspel		
* Gaat met een Pm'er mee kinderen van school halen		
* Begeleidt kinderen in een conflictsituatie, onder begeleiding		
<i>Tweede periode</i>		
* Uitleg gekregen over schrijven digitaal schriftje		
* Schrijft een proefstukje in een mapje		
* Schrijft een stukje in het mapje en laat dit lezen		
* Mag zelfstandig in mapjes schrijven per:		
* Bedenkt een activiteit (klein groepje) en voert die uit.		
* Bedenkt een groepsactiviteit en voert die uit		
* Bewaakt dat alle kinderen voldoende individuele aandacht krijgen		
* Begeleidt kinderen in een conflictsituatie, zelfstandig		
* Leest de overige beleidsdocumenten en protocollen		
* Vult een observatieformulier in, onder begeleiding		
* Is aanwezig bij een teamvergadering		
* Doet samen met een PM'er een oudergesprek		